

Dnr - - 2005

Sammanträde 13 december 2005

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Arbetstidsförkortning Skrivelse från (s+v+mp)

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner redogörelsen och lägger den till handlingarna.

Anders Meuller
stadsdelsdirektör

Annika Persson
Vik personalchef

Sammanfattning

Skrivelse har inlämnats från (s+v+mp) angående att initiera ett projekt rörande arbetstidsförkortning i stadsdelsförvaltningen. Skrivelsen förordar ett projekt med den sk Toyotamodellen inom äldreomsorgens verksamhet.

Förvaltningen anser i detta fall att det vore mer lämpligt att fortsatt följa övriga arbetstidsprojekt i Stockholms stad liksom i andra verksamheter. Förutsättningarna att Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning i dagsläget ska driva ett projekt i detta område är inte uppfyllda.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår förvaltningen stadsdelsnämnden att godkänna redogörelsen och lägga den till handlingarna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på Personalavdelningen i samråd med Äldreomsorgsavdelningen.

Ärendet

Bakgrund

Vid stadsdelsnämndens sammanträde 22 mars 2005 anmäldes en skrivelse från Berit Kruse m fl (s), Ann-Christine Isaksson-Ketzel (v) och Birgitta Wosse (mp) med följande lydelse:

”Majoriteten i Stockholms stad har beslutat avsätta 200 miljoner kronor ur kompetensfonden för införande av arbetstidsförkortning för anställda inom äldreomsorgen. Dessa pengar måste varje stadsdelsnämnd ansöka om.

Det mest färdiga projektet rörande arbetstidsförkortning är den sk Toyota-modellen som innebär 30 timmars arbetsvecka + 2-4 timmars tid för reflektion, planering och hälsa.

Inom Hässelby-Vällingby har ännu inget projekt initierats och vi anser det viktigt att vi går före i denna samhällsutvecklande åtgärd, som kan innebära stora vinster och ge positiva effekter för såväl arbetsgivare, arbetstagare, medborgare, brukare och samhället i övrigt.

Förslag

Med hänvisning till ovanstående ger vi förvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag på ansökan till Kompetensfonden om arbetstidsförkortning, förslagsvis den sk Toyota-modellen för personal inom äldreomsorgen.”

Uppgifter från Kompetensfonden

Medel för projekt med inriktning på arbetstidsförkortning kan sökas ur Kompetensfonden. Det ska sedan finnas ett syfte att efter projektidens utgång integrera modellen i ordinarie arbetssätt och budget. Enligt Kompetensfondens samordnare för äldreomsorgsfrågor, Bengt Larsson, finns det fortfarande möjligheter att söka medel till projekt om arbetstidsförkortning. Av yttersta vikt är att det finns ett engagemang i verksamheten/enheten där projektet ska genomföras.

Vad gäller Toyotamodellen har den utgjort grund för ett projekt finansierat genom Kompetensfonden kallat ”Friskare personal – nöjdare brukare”, i äldreomsorgen i Skärholmen och Hägersten. Ur projektbeskrivningen:

”Vår nya arbetsorganisationsmodell innebär att våra medarbetare kommer att arbeta i tvåskift (dag och kväll). Personalen som nu arbetar 37 timmar per vecka kommer att få en arbetstid på 33 timmar per vecka, med heltidslön, varav ca 30 timmar i omsorgsarbete. Varje vecka schemaläggs 1 timma friskvård, 1 timma förtroendearbetstid och 1 timma till utbildning. De medarbetare som nu är anställda på deltid kommer att erbjudas att höja sin sysselsättningsgrad till heltid, d.v.s. 33 timmar per vecka med heltidslön.”

Detta projekt avslutades i förtid efter oförutsett höga kostnader som gjorde att budgeten överskreds. Bengt Larsson på Kompetensfonden finner det därför troligt att Toyotamodellen trots sin framgång inom bilindustrin inte fungerar på ett kostnadseffektivt sätt i äldreomsorgsverksamhet.

Extrakostnaden per anställd konstateras i denna modell till 40 000-50 000 kronor årligen.

Ett projekt pågår även i Bromma stadsdelsförvaltning kallat ”Arbetstidsanvändning för en bättre hälsa”. Det innebär i praktiken att tre enheter - en förskoleenhet, ett hemtjänstdistrikt och en enhet inom handikappomsorgen - får tillgång till tre timmar frisk- och hälsovård på arbetstid. Projektet har inte pågått under så lång tid att man kunnat se några resultat ännu, enligt uppgift från projektledaren Sofia Bodén.

Arbetslivsinstitutets forskningsgenomgång

Arbetslivsrapport 2005:11 från Arbetslivsinstitutet sammanfattar befintlig forskning på området arbetstidsförkortning och hälsa. Slutsatserna i denna rapport är att i stort finns det inte någonting som pekar på att den medicinska hälsan förbättras utifrån de arbetstidsförkortningsprojekt som gjorts hitintills.

Förvaltningen synpunkter och förslag

Vad gäller den föreslagna modellen för arbetstidsförkortning, Toyotamodellen, kan det innebära svårigheter att använda den i stadsdelens verksamheter (äldreomsorg, barnomsorg, etc.), där människor omhändertas, jämfört med tillverkningsindustrin. Förmodligen uppnås vissa vinster men snarare i kvalitetshöjning än i kostnadseffektivitet. Som framgår ovan avslutades ett tidigare projekt med denna inriktning inom Stockholms stad i förtid av ekonomiska skäl. Att hitta en modell anpassad till omsorgsverksamhet som förenar verksamhetsförbättringar med en realistisk ekonomisk insats måste prioriteras.

Äldreomsorgsavdelningen har vid förfrågan om att pröva en modell för arbetstidsförkortning avböjt detta under 2006. Anledningen till detta är en hög arbetsbelastning. Arbetsmiljöverket har konstaterat att cheferna inom avdelningen har en alltför hög arbetsbelastning och därför måste man prioritera chefernas arbetsuppgifter på ett rationellt sätt. Med hänvisning till detta anser inte ledningen att man kan starta ett projekt av detta slag. Man fokuserar dock hälsoaspekterna för arbetstagare genom att aktivt arbeta med Friskvårdscentrum med medel från Stadsdelsförnyelsen. I detta projekt är personalens delaktighet en viktig del, inriktningen är alltså inte enbart brukarnas förbättrade hälsa.

Förvaltningen har i juni 2005 anställt en friskvårdskonsult som aktivt söker upp verksamheterna och diskuterar möjliga program för att få igång ett promotivt hälsoarbete inom hela förvaltningen. Genom att tillsammans söka lösningar kan arbetsmiljön förbättras och delaktigheten ge positiva förändringar på enheterna i stadsdelen.

Under 2006 kommer man inom avdelningen för funktionshindrade att pröva en annan arbetstidsmodell – årsarbetstid – som innebär att man fullgör sin arbetstid på årsbasis istället för att varje vecka behöva arbeta en viss tidsrymd.

Personalavdelningen uppmanar intresserade enheter att pröva olika arbetstidsmodeller samt att arbeta promotivt med hälsofrämjande åtgärder, vilket planeras aktivt under 2006 enligt redogörelse i VP 2006. Det pågår även många andra projekt i stadsdelen där vi ligger långt fram vad gäller kvalitets- och verksamhetsutveckling. Vad gäller arbetstidsförkortning anser vi i detta fall att det vore mer lämpligt att följa övriga arbetstidsprojekt i Stockholms stad liksom i andra verksamheter. Utvärderingarna från dessa är mycket viktiga att ta del av, i synnerhet då tidigare forskning inte entydigt visat förväntade resultat i form av ökad hälsa. Utifrån dessa utvärderingar kan förvaltningen planera utvecklingen av arbetets organisation vad gäller arbetstid och andra åtgärder. Kanske är det inte främst arbetstidsförkortning utan andra incitament för förbättrad hälsa som bör prioriteras.

För ett bra resultat krävs planering, framförhållning och engagemang i frågan hos den verksamhet som ska genomföra projektet. Förutsättningarna för att Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning i nuläget ska driva ett projekt i detta område kan ej ses som uppfyllda, utifrån den framlagda redovisningen. Förvaltningen anser därför att skrivelsen har besvarats genom denna redovisning och föreslår att stadsdelsnämnden godkänner densamma.